

Doktorská disertace Mgr. Štěpána Macháčka

Islám na Balkáně v postkomunistickém období (1990-2005)

(vyjádření školitele)

Mgr. Macháček absolvoval doktorské prezenční studium v řádném termínu, který mu po složení všech předepsaných atestací, včetně státní doktorské zkoušky, byl prodloužen na čtyři roky. K práci na disertaci úspěšně využil několika studijních cest na Balkán, zvláště do Bosny, která se stala hlavním ohniskem jeho badatelského zájmu. K výzkumnému pobytu v období od října 2004 do května 2005 využil grantu, který získal ke studiu problematiky balkánského islámu od MZV ČR. Studium v Bosně si doplnil při dalším pobytu na podzim 2005 a získané poznatky si ověřoval konzultacemi s francouzskými odborníky (zvl. A.Popovič aj.) při krátkém studijním pobytu v Paříži koncem roku 2005.

Během let doktorského studia doktorand publikoval několik islamistických studií v odborných časopisech a ve sborníku vydaném Orientálním ústavem AV ČR. Jde jednak o specifické téma postojů muslimských právníků k plánovanému rodičovství, jednak o téma vybrané již anticipačně z předkládané disertace (Islamic Education in the Post-communist Balkans in the Period from 1990 to 2005, *Archiv Orientální*, 2006/1). Veškerá posavadní Macháčkova produkce se setkala s kladnými hodnoceními.

Předložená disertace se zabývá tématem, jehož aktuální význam je nepochybný. Autor k němu přistupoval s dobrou odbornou erudicí, zahrnující zejména znalosti islamologické (osvědčené zvláště publikacemi na témata kontroly populace) a také znalost důležitého jazyka výzkumu tj. bosenštiny. Při výzkumu formou řízených rozhovorů mohl uplatnit zkušenosti, které si na tomto poli získal při dřívější práci v Egyptě. Disertace tak shrnuje nejenom rozsáhlý materiál z tištěných pramenů a literatury, ale i množství primárně nových informací získaných osobními návštěvami a rozhovory. Toto konstatování se týká obou podstatných částí práce, jimiž jsou obsáhlé kapitoly o směrech islámského aktivismu a zvláště pak o islámském školství na Balkáně v 90. letech minulého století a dnes. Partie o aktivismu zachycuje politickou činnost, ale i působení súfijských taríq. Přestože Albánie zůstává z pochopitelného jazykového důvodu poněkud ve stínu mnohem bohatších poznatků z Bosny, Mgr. Macháček i zde přináší řadu zajímavých postřehů a úvah k albánské *bektášiji* a obecněji k prostupující se tematice albánského etnického nacionalismu a islámu. Velmi cenné jsou také poznatky o působnosti cizích islámských vlivů (mudžáhidové, materiální pomoc z petrodolarových zdrojů apod.).

Práce je napsána přehledně a velmi čtivě. Autor prokazuje dobrou zkušenost s odbornou (islamistickou a historickou) publikační činností. Svého doktorského studia využil skutečně plnohodnotně. Disertaci pokládám za nepochybně přínosnou: zčásti byl tento aspekt již oceněn udělitelem výzkumného grantu (MZV ČR) a odbornými čtenáři doposud publikované části. Doporučuji, aby disertace byla předložena k obhajobě jako podklad k přiznání vědeckého titulu PhD.

V Praze 18. května 2006

Prof. PhDr. Luboš Kropáček, CSc.,

Ústav Blízkého východu a Afriky FFUK

školitel